

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 243/2026-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Čistý deň, n. o.**, Hody 1369, Galanta, zastúpenej Mgr. PhDr. Zuzanou Tománkovou Mikovou, PhD., MPH, advokátkou, Štúrova 3, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 13C/2/2021-307 z 3. februára 2026 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie v celom rozsahu.
2. Do právoplatného rozhodnutia o ústavnej sťažnosti **o d k l a d á** vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Trnava č. k. 13C/2/2021-307 z 3. februára 2026 z 3. februára 2026.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu o súdnych poplatkoch za odvolanie a dovolanie v civilnom spore, ktorého vykonateľnosť žiada odložiť.

II.

2. Sťažovateľka sa na upomínacom súde proti žalovanému návrhom na vydanie platobného rozkazu domáhala zaplata 119 200 eur ako protihodnoty za zhodnotenie predmetu nájmu (budovy). V návrhu sťažovateľka uviedla, že nárok eviduje v účtovníctve a že ako nezisková organizácia poskytujúca výlučne všeobecne prospešnú činnosť bez účelu dosahovať zisk je podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) oslobodená od súdneho poplatku. Upomínací súd bez vyzvania sťažovateľky zaplatiť súdny poplatok vydal platobný rozkaz, ktorý bol na odpor žalovaného zrušený a vec postúpená okresnému súdu. Okresný súd žalobu sťažovateľky pre premlčanie zamietol rozsudkom, ktorý bol na jej odvolanie potvrdený rozsudkom krajského súdu, proti ktorému sťažovateľka podala dovolanie.

3. Po podaní dovolania okresný súd doručil sťažovateľke uznesenie vyššieho súdneho úradníka, ktorým jej uložil zaplatiť za odvolanie súdny poplatok 7 102 eur. Proti tomu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú odôvodnila tým, že ako nezisková organizácia poskytujúca výlučne všeobecne prospešnú činnosť zameranú na pomoc osobám závislým od návykových látok bez účelu dosahovať zisk je podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch oslobodená od poplatku a zároveň jej majetkové pomery odôvodňujú oslobodenie podľa § 254 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Predložila formulár pre dokladovanie pomerov, daňové priznanie, účtovnú závierku a výpis z účtu zo zostatkom 15 eur. Vo formulári uviedla, že nevlastní žiadny nehnuteľný ani hnuteľný majetok, nemá pohľadávky a má záväzky voči spriazneným osobám 83 910 eur. V časti ďalšie skutočnosti, ktoré by mal súd zohľadniť, uviedla, že nikdy nevykonávala činnosť s cieľom dosiahnutia zisku, na inom okresnom súde vedie dva spory, ktoré ju finančne zaťažujú, výsledok hospodárenia z predošlého obdobia je záporný a v súčasnosti poskytuje starostlivosť osobám svojpomocne, bez verejných zdrojov len na základe darov účelovo viazaných na financovanie starostlivosti.

4. V rovnakom čase, ako sťažovateľka podala sťažnosť, vyzval okresný súd sťažovateľku pod hrozbou zastavenia konania zaplatiť súdny poplatok za dovolanie 14 254 eur. V nadväznosti na to sťažovateľka podala žiadosť o oslobodenie od poplatku za dovolanie, totožnú ako žiadosť o oslobodenie od poplatku za odvolanie. Na výzvu súdu predložila výpis z účtu za predchádzajúce dva roky, ku ktorému uviedla, že je z neho zrejmé, že jej príjmami sú len vklady štatutára na prevádzku budovy a drobné dary na poskytovanie starostlivosti. K súdom žiadaným súvahám uviedla, že sú súčasťou na internete zverejnených účtovných závierok.

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu okresný súd prvým výrokom sťažovateľke oslobodenie od poplatkov v odvolacom a dovolacom konaní nepriznal a druhým výrokom zamietol jej sťažnosť proti uzneseniu o uložení povinnosti zaplatiť poplatok za odvolanie. Z účtovnej závierky zistil, že sťažovateľka na strane aktív disponovala majetkom v hodnote 75 360 eur, z čoho stavbami v hodnote 41 449 eur a na strane pasív mala záväzky 85 355 eur. Vo formulári sťažovateľka uviedla, že nemá omeškané záväzky, nemá pohľadávku, ktorej uhradenie možno predpokladať do mesiaca, a nevlastní žiadny majetok. Z toho súd vyvodil, že tvrdenia vo formulári nie sú v súlade s údajmi v účtovnej závierke. Keďže sťažovateľka tento nesúlad nevysvetlila, považoval jej majetkové pomery za nepreskúmateľné a vierohodne nepreukázané. Preto nemožno dospieť k záveru, že jej majetkové pomery odôvodňujú oslobodenie od poplatkov. K zamietnutiu sťažnosti proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť poplatok za odvolanie uviedol, že sťažovateľka nie je ani jednou z organizácií oslobodenou od poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého sú oslobodené len nadácie a charitatívne organizácie, humanitárne organizácie, ekologické organizácie a združenia pôsobiace na ochranu spotrebiteľa.

6. S ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením okresný súd opätovne doručil sťažovateľke pod hrozbou zastavenia konania výzvu zaplatiť poplatok za dovolanie s poučením o možnosti podať žiadosť o oslobodenie od poplatku. Na to sťažovateľka reagovala žiadosťou o oslobodenie od poplatku a totožne ako v ústavnej sťažnosti namietla nesprávnosť dôvodov, pre ktoré jej súd v namietanom uznesení oslobodenie nepriznal a vysvetlila povahu účtovných položiek.

III.

7. Sťažovateľka namieta nesprávne a formalistické posúdenie jej majetkových pomerov. Súd nesprávne vychádzal z toho, že disponovala majetkom v hodnote 75 360 eur, keďže účtovná evidencia dlhodobého hmotného majetku neznamena, že ide o voľne použiteľný majetok (peniaze v pokladni alebo na účte) a už vôbec nie o majetok speňažiteľný za 10 dní. V dlhodobom hmotnom majetku eviduje aj investície do cudzích budov realizované so súhlasom prenajímateľov, keďže po skončení nájmu ich môže žiadať nahradiť. Poukazuje na to, že v návrhu na vydanie platobného rozkazu uviedla, že žalovanú pohľadávku eviduje v účtovníctve. Záver súdu o údajnom rozpore údajov vo formulári a údajov v účtovnej závierke je výsledkom interpretácie účtovných položiek súdom. Sťažovateľka uznáva, že súd nemohol mať informácie o povahe účtovných položiek, no ani ona nemohla predvídať potrebu vysvetľovať z účtovného hľadiska základnú skutočnosť, že účtovná hodnota majetku sa nerovná disponibilnému peňažnému zostatku. Rovnako ako ju súd vyzval predložiť výpisy z účtu a účtovné závierky, mohol ju vyzvať vysvetliť ním vnímané rozpory. Sťažovateľka poukazuje na to, že v inom spore jej totožný okresný súd priznal oslobodenie od poplatku v rozsahu 90 %.

8. Sťažovateľka namieta rozpornosť odôvodnenia uznesenia. Na strane jednej súd konštatoval vierohodné nepreukázanie majetkových pomerov, no na strane druhej z účtovnej závierky zistil, že aktíva sťažovateľky sú 75 360 eur a pasíva 85 355 eur. Súd nevysvetlil, prečo tento údaj o prevyšovaní záväzkov nad aktívami, z čoho je zrejma nepriaznivá ekonomická situácia, považoval za bez významu a prečo neodôvodňuje nepriznanie oslobodenia od poplatkov. Ak súd považoval majetkové pomery za vierohodne nepreukázané, nemohol z nich vyvodiť vecný záver o schopnosti zaplatiť poplatky. Z nesúladu formulára a účtovnej závierky nevyplýva schopnosť sťažovateľky poplatky zaplatiť a z údajov o aktívach a pasívach bez analýzy likvidity nevyplýva, že majetkové pomery neodôvodňujú oslobodenie od poplatkov. Súd pri posúdení schopnosti sťažovateľky zaplatiť poplatky neprihliadol na výšku poplatkov napriek tomu, že majetkové pomery treba skúmať v korelácii s výškou poplatkov.

9. Sťažovateľka namieta nesprávny výklad a neaplikovanie § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch. Nesúhlasí s reštriktívnym záverom súdu, že sa na ňu osobné oslobodenie od poplatkov nevzťahuje. Podľa sťažovateľky sa toto ustanovenie nevzťahuje len na nadácie, ale aj na neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby. Navyše, predmet sporu vznikol v priamej príčinnej súvislosti s poskytovaním týchto služieb, keďže investície do budovy bola nútená vykonať z dôvodu, že táto budova nebola spôsobilá na poskytovanie starostlivosti a ubytovanie klientov, čo tvorí jadro jej činnosti. Poukazuje na to, že iný okresný súd ju považuje za subjekt oslobodený od poplatku podľa tohto ustanovenia. Pre sťažovateľku bolo vyrubenie poplatkov za odvolanie a dovolanie prekvapivé. Ani upomínací, ani okresný súd nevyrubili poplatok za žalobu. Tento postup súdov sťažovateľka vnímala tak, že akceptovali ňou v návrhu na vydanie platobného rozkazu tvrdené osobné oslobodenie od poplatkov.

10. Sťažovateľka žiada odložiť vykonateľnosť namietaného uznesenia. To odôvodňuje tým, že nie je v jej finančných možnostiach poplatok za odvolanie zaplatiť a ak ho nezaplatí, bude ho súd vymáhať, čo ohrozí jej existenciu. Jedinými finančnými zdrojmi sťažovateľky sú dary účelovo viazané na financovanie starostlivosti o závislé osoby a na zaplatenie trov právneho zastúpenia

6 758 eur si peniaze požičala. Poukazuje na to, že odklad vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom a ani nezasiahne do práv iných osôb.

IV.

11. Na predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) bolo zistené, že ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a predbežne neboli zistené dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Preto bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde v celom rozsahu prijatá na ďalšie konanie.

12. Nebol dôvod nevyhovieť návrhu sťažovateľky na odloženie vykonateľnosti namietaného uznesenia podľa § 129 zákona o ústavnom súde. Nemožno vylúčiť, že namietané uznesenie okresného súdu má prvky porušenia zákona a s ohľadom na argumenty sťažovateľky je dôsledok v podobe nevymáhania poplatku štátu za odvolanie menej závažný ako dôsledok v podobe začatia exekúcie v majetkovej sfére sťažovateľky, ktorá v súčasnosti poskytuje starostlivosť osobám závislým od návykových látok svojpomocne, bez verejných zdrojov a len na základe darov účelovo viazaných na financovanie starostlivosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Robert Šorl
predseda senátu